

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondelkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Tridnevna junaška bitka pri Bitolju.

Belgrad, 20. nov. (3. dec.) 1912.

V tukašnjih »Večernih Novostih« priob- čuje neki soudeženec bitolske bitke svoje doživljanje in v nadi, da bodo zanimali naše čitatele, podajam v naslednjem celoten prevod dotičnega dopisa.

Po strašni bitki pri Prilepu, ko je naša vojska z bodali zavzela višine Bakar-Gumna, je nastalo nekoliko tedensko premirje. Obe armadi, srbska in turška, pripravljali sta se na boj, ki naj bi bil zadnji, ampak strahovit in krvav. To je bil boj pri Bitolju. Dokler so naši hrabri vojniki zavzemali postopno ozemlje od Bakar-Gumna do Črne reke, takozvano Bitolsko dolino, vse dotlej so se pripravljali Turki v smrtnem strahu na zadnji odpor. Na višinah, na levi in desni strani bitolske trdnjave, zakopal je sovražnik svojo artilerijo in v podnožju iste je razstavil ostalo armado, katere se je razprostrla na 8 do 10 km v daljavo. Sočasno pa so Turki prišli tudi v dolino Črne reke in zasedli njen desni breg in sela: Orizari, Karaman in Čekrči, v katero so postavili svojo artilerijo z nalogo, da zadržuje prodiranje in prehod Črne reke našega levega demonstrativnega oddelka, katerega je spopolnjevala donavska divizija.

Turki so imeli imenitne pozicije, planinske višine, od koder so odbijali naše nastopajoče oddelke in Črno reko, ki se je radi povodnji razlila po dolini od 6 do 7 km. Sedaj bo čitatelju jasno, kako težko nalogo je morala rešiti naša vojska in jo tudi častno izvršila.

Štiri dni pred začetkom bitolske bitke, na vrhu planine Babune, pojavila se je naša trdnjavska artilerija. Pešci, kateri so šotorili v podnožju Babune, so veselo zavriskali, ko so zapazili visoko gori na skalovju naše topove: »Glejte sedaj prihaja tudi sv. Ilija s sv. Nikolajem, da tekmujeta z nami.«

Težke trdnjavske topove so le z velikim in skrajnim naporom potegnili čez strahovito in strmo skalovje, mimo nebroj prepado, na babunske planine. One težkoče pero ne more opisati, pač pa more pričati o njih tisoči in tisoči očividcev, ki so istočasno preplezali to gorovje 26. in 27. oktobra (8. in 9. novembra po novem koledarju).

Prvo baterijo, ki je dospela na višave, to je 6. baterijo trdnjavske artilerije, je vodil gospod Andra Popović kapitan I. razreda, in poročnik Ljubomir Miličević, za njo je prodirala druga baterija pod poveljstvom g. Vanliča, artilerijskega kapitana I. razreda, in nadporočnik g. Sekulić. Za nekoliko časa na to so se pojavile tudi ostale baterije. Topove so potem pelagoma in z veliko težavo spuščali na določene prostore na izbočenih strminah babunskih planin. Uvidevši pešci topove na določenih mestih, vzkliknili so vsi iz polnih prs vzradošeni: »Živela srbska artilerija, živela...« Med tem so se pešci drug drugega povpraševali in zbijali šale s Turki.

Topovi so se z veliko težavo, toda pravilno, spuščali na svoja mesta. Trideset volov je z velikim naporom vleklo težko ogredje. Pešci, uvidevši njih napor, so radostno pri- skočili in v trenutku je stotina rok pograbila

top, navezalo nanj vrvi in potegnili. Tako so bili razmeroma v kratkem času vsi topovi na svojem mestu.

Dokler se je artilerija in pehota pripravljala za bitko, dotlej se je borila v manjših bojih naša konjica s sovražnikovimi patruljami in tako zasedla glavnejše pozicije ter prodrla do sela Novaci, ki je oddaljeno komaj 4 km od Bitolja. Konjici je pri prodiranju izbornu služila kavalerijska artilerija.

V isti smeri do konjice se je gibala tudi naša donavska divizija, en oddelke havbice, poljska artilerija in VI. in II. baterija trdnjavskega topništva. Ta armada je tvorila demonstrativni oddelke in je operirala proti levemu krilu neprijatelja, s katerim je tudi začel prvi boj dne 3. (16.) novembra.

Desno krilo so tvorile: drinska divizija, katere je udarila na center turške armade, gibajoč se po desnem bregu reke Črne, in prvi poziv moravske divizije, katere je operirala proti desnemu krilu neprijatelja.

2. (15.) novembra je bila cela vojska na svojem mestu. Isti dan okrog 2. ure popoldne je začel boj. Sovražnikova artilerija je sipala ogenj iz sela Čekrči na našo kavalerijsko artilerijo v selo Novaci, patrulje naše pehote pa so se spoprijele s patruljami sovražnika. Ta dan se boj ni dolgo vršil in kmalu po šesti uri zvečer je umolknilo vse.

Ob svitanju dneva 3. (16.) novembra je zadrževala prvi pozdrav neprijatelju 6. baterija trdnjavske artilerije iz sela Radobora. Zemlja se je tresla ob grmenju težkih topov. Kapitan g. Andra Popović je splezal na kopico sene in od tam je opazoval z daljnogledom učinek svoje artilerije.

Poročnik g. Ljubomir Miličević begal je od topa do topa in peveljeval: »Nišanska točka, ona bela hiša v selu Orizaru, tam je turška baterija. Prvi kaprol! In kaprol Luković proži in proži. Kapitan Popović kriči: »Dobro je... dobro je... sedaj hitreje, sovražnik pripravljaj zaprejo...«

Topovi učinkujejo dalje...

Nedaleč od te baterije se je zakopala tudi II. baterija trdnjavske artilerije in učinkovala v isto smer. Kapitan Vanlič in nadporočnik Sekulić prožijo strele iz topov in tu in tam je bilo slišati njih glasove: »Dobro je, podnarednice, još jedan šrapnel, sovražnik se umika.«

Okrog 11. ure popoldne pridrvi na belem konju princ Giorgje v spremstvu enega častnika in dveh konjnikov. Princ razjaha in zleze na kopico sene poleg kapitana Popovića.

»Gospod kapitan, jaz Vam častitam, nisem upal, da boste tako brzo dospeli preko teh sten, in Vi ste že začeli ogenj s sovražnikom! Kakšen pa je učinek?«

»Evo, Visočanstvo, opazujte.« V tem hipu je ena naša topovska krogla udarila v rov pred turško baterijo. Dvignil se je cel oblak zemlje v višino 15 metrov.

»A ha,« vzklikne princ Giorgje, »ona baterija je uničena. Glejte, glejte, kapitane, sovražnik beži. Udarite, udarite, sedaj udarite.« »Visočanstvo, top se je premaknil s svoje pozicije in sedaj ga vojniki naravnajo.«

V hipu skoči princ Giorgje raz sene in stopi k topu. V tem trenutku je kapitan Vanlič z eno kroglo popolnoma uničil turško baterijo v Orizari in ona ni dala niti glasu več od sebe.

Mongomeri mu je sledil brez naglice, godrnjaje:

»Vrag ga vzemi... vedno se mu kaj dozdeva, kar ni res!... Tribulet, slišite!... Kje pa ste?«

Norec ni odgovoril.

»Tribulet!« je zaklical Mongomeri v skrbah.

Isto molčanje.

»Ali so ga nemara ubili?« se je vprašal kapitan in potegnil bodalo... »Tribulet?... Kje ste?«

»Tukaj sem!« je odgovoril Tribuletov glas.

»Dobro! Čakam vas...«

»Ni treba!« je odgovoril Tribulet.

»Pa pridem za vami... Počakajte me!«

»Ni treba, dragi kapitan. Ne trudite se zaman... Z Bogom! Povejte jutri zjutraj kralju, da ste bili tako prijazni in ste me spremili iz Luvra do semkaj, pa ste lahko prepričani, da vam dovoli vse, česar si želite!«

»Ah, falot!« je vzkliknil Mongomeri, ki je zdaj razumel Tribuletove misli...

Planil je za Tribuletom v smeri, odkoder mu je bil zaklical v slovo te porogljive besede. Toda tam se je križalo in zapletalo pet do šest uličic... Mongomeri je iskal celo uro...

Nato se je vrnil v Luvr, ves zasopel in nor od jeze in gneva, ter stopil v žareče razsvetljeno dvorano ravno v trenutku, ko je Franc I. začel izpraševati po njem.

Mongomeri je stopil h kralju.

»Blizel!« je dejal Franc I.

Mongomeri je stopil dva koraka bliže in se sklonil h kralju, ki je sedel v svojem velikem naslanjaču.

»Gospod,« je dejal Franc I. s tihim glasom, »mojega norca Tribuleta ne pustite izpred oči...«

Pehota je prodirala dalje k Črni reki. Polagoma je legla na zemljo mračna in temna noč, dež pa je lil, kakor iz škafa, med tem pa pride povelje: Ker so Turki zapustili svoje pozicije, naj se trdnjavska artilerija premesti v Dobromir in naj operira proti seloma Čekrči in Karaman.

Niti misliti si ne more človek, kako mučno in težavno delo je bilo prevlačevati v takem vremenu in v temni črni noči po močvirnatih tleh, po razoranem polju te težke trdnjavske topove, ki so se pri vsakem koraku pogrezali do topovske cevi v mehko zemljo, dež pa je lil v enomer naprej. Voli jih niso mogli niti premakniti. Vojaki so privzdigovali in vlekli, zastoni, top se ne premakne. Vojaki so od jeze jokali, ker niso mogli izvleči topov. Kapitan Popović je oddiral na konju v nočni temi v šotor pehote za pomoč. Pešci so prišli in združenim močem posrečilo se je, spraviti počasi topove naprej.

Po velikanskih naporih končno dospe izmučena artilerija na svoje mesto in otvori ogenj 4. (17.) novembra.

V vseh smereh se je začela strašna bitka in na vseh pozicijah. Sovražnik je ljuto pošiljal točo granat, šrapnelov in krogelj iz pušk in topov, ali Srbi napredujejo.

Tu se je pokazala v polni meri hladnokrvnost srbskega vojaka.

Sedmi polk se je razvil v strelce in baje in baje. Nekaj vojak je napolnjeval puško z novimi krogli in ko je jemal izza pasa nove patrone, dobil je med njimi kisko papirko ter je odgrizne polovico. Njegov tovariš videč, da vojak žveče, mu pravi streljaje:

»Brate, daj mi pol.«

Treba bi bilo, da prečita to kak Švab, pa bo uvidel, da se srbski vojak niti v središču najhujšega ognja niti ne zmeni za neprijateljske krogelje, za katere se briga ravno toliko kot za lanski sneg.

Cel dan je trajala ljuta bitka.

Naši so pod dežjem sovražnikovih krogelj prodirali na obalo Črne reke. Boj je trajal do 10. ure po noči. Turki so še dalje streljali v noč, najbrže da si preženejo bojazen, ker mi jim nismo več odgovarjali.

5. (18.) novembra je bil zadnji dan bitke, zato pa toliko bolj krvav.

Artilerija je rešila glavne neprijateljske pozicije in to so sela Čekrči, Orizari in Karaman. Čim so bile te pozicije očiščene, takoj je bil zavarovan prehod naše armade preko preplavalne Črne reke, ker so se Turki tudi z desnega brega umaknili nazaj pred našo Drinsko in Moravsko divizijo, ki je prodirala na desnem bregu. Inženirstvo, zasuto z neprijateljskim ognjem, je gazilo vodo, da napravi most. Pred mostom je reka poplavlila celo bitolsko dolino na dva kilometra in pehota je morala prebroditi vodo z velikimi žrtvami. Našim vojakom se je treba v resnici naravnost čuditi.

V okrilju smrti, ena četa, katere je prva stonila na most, prodre naprej in plast šrapnel-skih krogelj pade na njo. Pa v tem groznem in strašnem trenutku, en vojak — kmet iz belgrajske okolice — povzpne se na konec pontonskega mosta in streljal iz svoje puške na sovražnika, ključ z močnim glasom, da prevpije strahovito grmenje iz topov in pušk:

»Hajte, bračo, hajte svoje nedajte!«

Nikoli ni bilo strašnejšega dne od onega. Sovražnik je vzpostavil strahovit odpor, dasi je bil obkoljen od treh strani. No, kmalu je prišel tudi zanj črni petek. Okrog četrte ure so združile ogenj poljska artilerija, havbice, trdnjavski topovi in desno in levo krilo s centrom tako silno, da se je zemlja tresla pod nogami in skalovje se je lomilo. Iz višin v ozadju za pešci je pošiljala nad glavami naše pehote srbska artilerija smrtonosne krogelje v turško armado. Pehota, ohrabrena od silnega artilerijskega ognja, vrgla se je naprej med oglušujočim grmenjem. Sovražnik se je začel umikati. General Boža Janković povzpne se je s svojo armado na višine, katere so obvladali dozdaj Turki in cela donavska divizija navali na Črno reko. Višji vojniki brodijo v vodi, manjši jo preplavajo. Začelo se je že mračiti in z nasprotne strani prisopihala lokomotiva po bitolski progi s širimi vagoni.

»Paše beže,« zakliče en podnarednik iz 9. polka, »tako so ušli tudi pri Kumanovem.«

»Naš je Bitolj,« zaorilo je v temno noč iz tisočih grl.

Zasvetil je 6. (19.) november. Na bitolskih hišah, minarilih itd. so zaplapolale bele zastave, a pred mestom mase meščanov — vse bitolsko prebivalstvo — z veliko belo zastavo v ospredju, predajajo mesto Bitolj g. generalu Boži Jankoviću, kateri je prvi vstopil v mesto.

Tako je v glavnem potekla zmagoslavna tridnevna bitka pri Bitolju. Mi smo imeli 2500 ranjenih in okrog 1000 mrtvih. In Turki? Oni so s svojimi trupli pokrili bojno polje. Čez 6000 turških trupel smo zagrebli 6. novembra in naši oddelki, ki so zasledovali bežeče Turke, so ujeli 12.000 sovražnikov.

Med bitko so se podala posamezna krkela, tako, da znaša skupno število ujetih 15.000 mož.

In dasi smo dovolj obširno opisali bitolsko bitko, vendar to še ni niti deseti del tega, kar se je godilo, in zato posebej v posameznih člankih še pisati o njej, posebno hočemo prinesiti nekatere posamezne svetle slike naše armade o tej bitki.

Slava in večni spomin padlim žrtvam, Mars.

Pregled vojnih dogodkov na Balkanu.

II.

18. oktobra: Grška napove Turčiji vojno. Bolgarska armada prestopi turško mejo. Prednje straže zadenejo skupaj pri Kirdžali. — Srbi napadejo Sjenico in Novipazar. Črnogorci osvoje pod generalom Vukotičem Gusinje in Plava.

19. oktobra: Bolgari vzamejo Kurtkale in Mustafa-pašo. Ena bolgarska divizija zasede Barskoje Belo. Turške ladje blokirajo Varno in Burgar. — Grki zadenejo pri Ligarni na prve turške čete in obkrožijo Elasono.

20. oktobra: Pri Kirk-Kilisi se začne prvi boj med Turki in Bolgari. Dve turški ladji streljati na Varno. Srbi se začno pomikati proti Kumanovu. Prišlini in Egrpalanki. Srbske čete zasedejo Carevo selo in Sultan-tepe. Grki napadejo Turke pri Elasoni. — Črnogorci oblegajo Tarabos.

21. oktobra: Grki napadejo Turke pri Diskata: Turki se umaknejo na Serfidže.

kapitan govoriti z njim, ga je takoj poklical k sebi.

Mongomeri se je zdel kralj jako slabé volje.

Njegovo veličanstvo je bilo blede in utrujeno; vse je pričalo, da je spalo jako slabo.

»Kako je gospod?« je vprašal kralj.

»Sir, vse se je zgodilo natanko po ukazu vašega Veličanstva,« je odgovoril Mongomeri z obupno drznostjo človeka, ki stavi svojo srečo in svoje življenje na eno samo karto.

In res: če bi bilo prišlo velikemu profosu na um, da bi se bil oglasil v Bastilji, in bi bil pogovor slučajno nanesel na Tribuleta, ali pa, če bi se mu bilo zazdelo, da mora izpolniti povelja, ki jih je pustil kapitan, na svojo lastno pest — Mongomeri bi bil plačal z glavo predrzno laž, s katero se je poizkusil rešiti!

»Prijeti smo moža,« je dejal Mongomeri, ozri se potuheno na Monklarja, »zaklenili ga v kočijo z okovanimi vrati, in ob tej uri, sir, če ga Bog še ni pozabil, ljudje so ga gotovo!«

»Kaj pa je rekel?« je vprašal Franc I.

»Sir, skoraj da si ne upam povedati...«

je menil Mongomeri po kratkem obotavljanju.

»Psoval je, saj vem!«

»Nikakor ne, sir.«

»No, povejte, kaj je bilo.«

»Samo, ker ukazujete, sir... Rekel je doslovno: Povejte jutri zjutraj kralju, da ste me spremili iz Luvra do smekal, pa ste lahko prepričani, da vam dovoli vse, kar si želite.«

Kljub vsej svoji predrznosti je Mongomeri vendar trepetal, ko je čakal kraljevega odgo-

vora.

»Tako je rekel?« je menil Franc I. zamisljeno. »No, mož se ni motil; storili ste mi uslugo, ki je ne bom pozabil... Spomnite me, če bi bilo treba... zdaj idite, gospod.«

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»Imenujte me rajši Tribuleta...«

»Kako to?« je vprašal Mongomeri začuden.

»Všeč mi je tako. Zaljubljen sem se v ime Tribulet. Nekaj mučnega, trpkega in odurnega je v njem, in ravno to mi pristaja...«

»Dragi gospod Flerial...«

»Flerial pa diši po poljih in po idilični poeziji. In na meni ni nikakršnega cvetja, preč trnje...«

»Ali ste nesrečni?« je vzkliknil kapitan, pretirava v svojem glasu izraz prijateljskega sočutja, kolikor je le mogel.

»Nesrečen? Kdo pravi to?... Nihče ni srečnejši od mene, gospod Me Mongomeri... Pravkar sem si zopet pridobil kraljevo naklonjenost, ki jo hočem izrabljati v blagor svojih prijateljev... med katere se prištevate tudi vi... in kaj si morem želeti boljšega?«

»To je res, gospod Flerial...«

»Tak recite vendar Tribulet, smrt božja!«

»Naj pa bo! Tak vidite, Tribulet, prijatelj moj, kaj bi rad dosegel po tej kraljevi naklonjenosti, ki pravite, da se je zopet obrnila k vam... in to je bilo popolnoma umestno...«

»Počakajte... ali ne vidite ničesar tamle na ovinku?«

»Ničesar... samo sence igrajo...«

»Pogledati moram... Lahko bi naju kdo poslušal...«

To rekiš, je planil Tribulet živahno proti naznačenemu ničnemu ovinku.

22. oktobra: Bitka pri Kirk-Kilisi.
 23. oktobra: Bitka pri Kirk-Kilisi. Zmaga se nagiblje na bolgarsko stran. Bolgari zasedejo Malo Timovo. — Srbi vzamejo Prištino in Novipazar. Črnogorci prodirajo proti Skadru.
 24. oktobra: Bitka pri Kirk-Kilisi se konča s popolno zmago Bolgarov. Beg Turkov. Srbska armada napade turške čete pri Kumanovu. Prvi dan ugoden za Turke.
 25. oktobra: Turki se umikajo na Bunar Hisar. — Bolgari zasedejo Kočano. — Srbi primajo turško armado pri Kumanovu in jo zapode v beg. Beg na Skoplje. — Grški prestolonaslednik zasede Serfidže. Pri Kumanzades zmagajo Turki nad Grki. — Črnogorci pred Skadrom.
 26. oktobra: Skoplje pade brez boja v srbske roke. Pred Drinopoljem se začne prvi boj. Bolgari zasedejo nekaj utrdb. — Črnogorci obkolijo Skader od južne strani. — Grki začno boje pri Kiafi in zasledujejo tri dni umikajoče se turške čete. Turki zapuste Kožani.
 27. oktobra: Bolgari vzamejo Baba Eski in zaplenijo cel vlak municije. — Srbi vzamejo Mitrovico. — Grki pri Filipades in Strelini.
 28. oktobra: Bolgari začno prodirati proti Bunar-Hisar in Lille Burgas. — Srbi zasedejo Veles in Štiplje. — Grki zavzamejo Prevezo. — General Vukotić pri Rozaju. — Črnogorci vzamejo Plevlje.
 29. oktobra: Turške čete začno z napadom proti Kirk-Kilisi in Maraš. — Grki zasedejo Katerino in Lemnos.
 30. oktobra: Bitka pri Lille Burgas. — Turki napadejo pri Vizi in Maraš Bolgare. Abdulah-paša odstavljen. — Nazim-paša prevzame poveljstvo. — Grki vzamejo Verijo.
 30. oktobra: Bolgari zasedejo Demotiko. Grki zasedejo otok Samotrake. Odločilna bitka pri Lille Burgas se nagiblje na bolgarsko stran. — Usoda turške armade je odločena.

Vojna.

6. decembra 1912.

Danes teden se prično v Londonu pogajanja glede definitivnega miru na Balkanu. Vse dosedanje kombinacije, kako se bo izvršila likvidacija Turčije so nejasne in netočne. Da se sicer približno določiti minimum, nikakor pa ne maksimum ozemlja, katerega bodo dobile balkanske države. Eno je gotovo: Po sklenitvi miru na Balkanu Turčija kot evropska država ne bo več prišla v poštev, na njeno mesto pa bosta stopili Bolgarska in Srbija. Kos ozemlja, ki bo ostal Turčiji, bo še nekaj časa spominjal na balkansko epopejo leta 1912, dokler Turčija ne bo konečno popolnoma izginila iz Evrope.

Londonskih pogajanj se udeleži, kakor smo že poročali, tudi Grška, ki sicer ni podpisala protokola o premirju. To je jako važno in vedno bolj postaja očito, da Grška sprazumno z ostalimi balkanskimi državami ni podpisala premirja. Grško brodovje bo tokom mirovnih pogajanj v Londonu mirno nadaljevalo svojo blokado v Egejskem morju, ki ostane torej za Turčijo že v naprej zaprt. S tem je Turkom onemogočeno prevažanje črt iz Afrike, onemogočeno izkrcanje črt iz Egejskega morja, kar je za balkansko zvezo silno važnega pomena.

V zadnjem času so prihajale neprestano vesti, ki so vedele silno mnogo poročati o velikih razdorih v balkanski zvezi, posebno pa med Grško in Bolgarsko. Finis balkanske zveze naj bi pomenilo solunsko vprašanje, kot nekako sporno jabolko za Grško in Bolgarsko. Ta divergencia se je potencirala do skrajnih mej in že so gotovi listi poročali, da se balkanska zveza nagiba h koncu. Kmalu na to so zagledale beli dan že vesti, da so se Grki in Bolgari spopadli pri Seresu. Še bolj pa so bili nemški šmoki prepričani o razpadu balkanske zveze, ko je došlo poročilo, da Grška ni podpisala premirja.

Nihče se ne sme čuditi, če pride semtertja v balkanski zvezi do kakšnega nesporazuma. Pri ustanovitvi balkanske zveze so bila določena le glavna politična načela, podrobnosti pa prepuščene poznejšim časom. Likvidacija Turčije je pa polna takih podrobnosti. Če torej Grška ni podpisala premirja, to še ne znači, da je prišlo v zvezi do razkola, kar naglašajo tudi atenski uradni glasovi. Popolnoma izključeno je, da bi pri pogajanjih med balkansko zvezo vsled kakih nesoglasij bili ogroženi tudi temeljni principi. Nesoglasja se pojavljajo tudi v trozvezi in tripelcententi.

Zidati torej svojo politiko na teh nesoglasjih, bi bila zgrešena pot. Balkanska zveza si je v svesti svoje velike naloge in zato bo še znala sama preprečiti razpade zveze, o tem smo lahko vsi prepričani. Razpad zveze bi pomenil samo dobiček za Turčijo.

Srbija, Črna gora in Bolgarska čisto gotovo ne bodo podirale tega velikega dela. Kujejo se že glasovi o dalekosežnih načrtih, ki imajo balkansko zvezo spremeniti v močno državno organizacijo. Gotovo je, da tudi Grška ne bo stavila zaprek tej novi formaciji, ker si bo le na ta način osigurala svoje dosedanje uspehe.

BOLGARSKI IN SRBSKI DELEGATI ZA LONDON.

Soſija, 6. decembra. Kot bolgarski delegati na mirovnih pogajanjih v Londonu se imenujejo: Predsednik bolgarskega sobranja Danev, general Savov in londonski bolgarski poslanik Makarov.

Belgrad, 6. decembra. Tu se razširjajo vesti, da bo srbska vlada odposlala kot svoje delegate v London predsednika skupščine Andra Nikolića, bivšega ministrskega predsednika Novakovića, kot vojaška strokovnjaka pa generala Bojovića in polkovnika Pavlovića.

PRIPRAVE ZA MIROVNA POGAJANJA V LONDONU.

London, 6. decembra. V ministrstvu zunanjih zadev so že odredili vse tehniške priprave za mirovna pogajanja med balkansko

zvezo in turško in za poslaniško konferenco velevladi, ki se bo istočasno vršila. Pogajanja se bodo vršila v palači zunanje ministrstva. Kakor se poroča, bi se imela vršiti poslaniška konferenca v Parizu, a je Avstrija proti temu protestirala.

SIR GREY O MEDNARODNI KONFERENCI.

London, 6. decembra. Na razna vprašanja v poslanski zbornici je izjavil zunanji minister Grey, da je še prezgodaj, spuščati se v debato o razpravi o formalnostih in programu splošne evropske konference, dokler se ne pokaže, če je moment za sklicanje take konference sploh dovoljen.

ČRNOGORSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK O DOHODU SRBIJE NA MORJE, O AVTONOMIJI ALBANIJE IN O BALKANSKI ZVEZI.

Cetinje, 6. decembra. Dopisnik zagrebškega »Obzora« je imel interview s črnogorskim ministrskim predsednikom generalom Martinovićem o dohodu srbske vojske na morje, o avtonomiji Albanije in o balkanski zvezi. General Martinović je izjavil, da je dohod na morje za Srbijo življensko vprašanje. Srbska hrabra armada si je dohod priborila in ga bo znala tudi varovati. Sicer jo bo pa v tem njenem stremjenju podpirala cela balkanska zveza. Avtonomija Albanije je nestvor, iz katerega ne more biti nič. Albanci niso pokazali narodne samozvesti in smisla za svobodo, ker bi se sicer skupno z nami bojevali za svobodo proti turškemu gospodstvu. Mi smo porazili Turke in Albance in zato hočemo, da vrnemo narodu ono, kar mu je bilo poprej vzeto. Uspehi zavzeznikov na bojnem polju so pokazali, kaj zamore združena sila in ti uspehi so odlična šola za diplomate in politike. Balkanska zveza bo po vojni razpolagala z milionsko armado in Balkan bo prenehal biti pozorišče nenasitnih pretenzij.

SRBI NISO IZROČILI BITOLJ BOLGAROM.

Belgrad, 6. decembra. Vest, da je srbska vojska izpraznila Bitolj in ga izročila Bolgarom, je neresnična. Srbska vojska je še vedno v Bitolju, kjer izvršujejo administracijo provizorne oblasti.

SRBSKE IZGUBE.

Belgrad, 6. decembra. Po odredbi vojnega ministrstva dobe vsi ranjenci, ki pridejo iz bolnišnic čisto nova opravila. Po statistiki informacijske biroja je danes po vseh srbskih bolnišnicah 8432 ranjenec, med temi 132 oficirjev. Nekaj ranjencev je še v Bitolju in Skoplju, tako da celokupno število srbskih ranjencev znaša nekaj čez 10.000.

BOLGARSKI GUVERNER V OSVOJENIH POKRAJINAH.

Soſija, 6. decembra. Car Ferdinand je imenoval guvernerjem v osvojenih pokrajinah generala Vazova. Sedež guvernerja bo v Lozengradu.

AVTONOMIJA ALBANIJE.

Berlin, 6. decembra. »Vossische Zeitung« poroča, da je provizorična albanska vlada sklenila, pri velevladnih protestiranih proti temu, da je Srbija oborožila neregularne čete proti Albaniji. Vlada zahteva od velevladi tozadevno intervencijo v Belgradu.

NOVI SRBSKI POSLANIK NA DUNAJU.

Belgrad, 6. decembra. V diplomatskih krogih se razširja vest, da bo novoimenovani srbski poslanik na dunajskem dvoru, Jovan Jovanović, v kratkem nastopil svojo službo.

Slovenska zemlja.

Trbovlje.

V nedeljo 8. t. m. se vrši na Vodah v dvorani g. Forte ob 4. uri popoldne ustanovni občni zbor »Trboveljske podružnice Slovenskega Planinskega Društva«. Na vsopredju je tudi predavanje skiptičnih slik. Trboveljci, udeležite se vsi! — Pripravljeni odbor.

Pismo iz Gradca.

Preteklo soboto zvečer sem šel po eni tukajšnjih ulic. Kar se hrupoma odpro kavarniška vrata. Radoveden, kaj to pomeni, sem obstal. Kmalu sem spoznal, da so slovenski visokošolci demonstrativno zapustili kavarno. Takoj na to prihrume iz kavarne nemški kulturnosci. Vnel se je kratak a za današnje razmere značilen napad. Seveda so bili slednji pošteno odbiti in nabiti. — Pri tem pa sem si mislil — ...?

Od tam sem korakal zopet svojo pot, ki me je peljala mimo druge kavarne. In glej ga hudiča. Vrata se zopet odpro. Ven stopita dva Slovenca, in zvedel sem, da se jima je godilo isto kot prejšnjim.

V tretjo gre rado, sem si mislil in sem šel dalje. Kar dohitim dva znana sokola. Pozdravim ju s krepkim »na zdar«. Blizu stoječi pobalini — so pričeli kričati, ker jim njihov nemški nagon ne pripusti drugače, ako slišijo slovensko besedo. Na vprašanje, kaj jim je, se je vnel oster pogovor, ki pa vem, da bi ga g. cenzor spravil v vrečo drugih, ako bi ga priobčil.

Prišedši stražnik je kmalu spremenil situacijo. Mi smo šli dalje v trajnem prepričanju, da se le z dolгими koraki rešimo ričeta.

Take so današnje razmere v mestu, kjer so bili prvi njegovi prebivalci Slovenci. V mestu, ki nosi popolnoma slovensko ime, in kjer je do 50.000 prebivalcev slovenskega pokoljenja, pa jim niti dihati ne puste nemški šovinisti. In ravno te razmere so nas Slovence le še bolj združile.

In kadar prides Ti »Dan« k nam z belim cenzorjevim prtom, ga mi lepo odgrnemo, in čitamo tako lepe, zanimive in pomembne stvari, da ako bi g. cenzor to vedel, bi ga gotovo

ne pogrnjeval. Zato raj g. cenzor le tako naprej, ako vam ugaja. Mi bomo pa skrbeli za večje število naročnikov. Videli bomo, kdo bo zmagal. Nam duša vstaja in sili navzgor. Naprej! In mi smo priprosti delavci! — Črtomir.

DNEVNI PREGLED.

Jugoslovanski dijaki in dunajska policija. (Iz govora dr. Ante Tresič-Pavičiča na seji poslanske zbornice na Dunaju dne 29. novembra. — Po stenografskem zapisu.)

Dr. Tresič: Tu na Dunaju se je pričela vojna proti Srbom in Hrvatom. Sinoči bi se imel vršiti tajni sestanek jugoslovanske mladine v Neubaugases 63.

Predsednik: Prosim gospod kolega, da ne nadaljujete v tem smislu. Prosim Vas, da se brzdate.

Dr. Tresič: Prosim Vas, kaj sem rekel, da bi ne bilo parlamentarno?

Predsednik: Prosim, nadaljujte.

Dr. Tresič: Ta sestanek je bil sklican zakonito po § 2 tozadavnega zakona. Vsi povabljeni so imeli svojo pozivnico. Vsi so bili popolnoma mirni. Komaj se je otvoril sestanek, ko udre v sobo policija, se brez vsakega vzroka navali na akademično mladino in jo iztrga ven s silo. (Živahni protesti.) Pri tej priliki so velikodušno padali tudi udarci. Policija je klicala: Ven s srbskimi svinjami! Ven z izdajniškimi Hrvati. Dol s psi! (Živahni klici: Čujte, čujte!) Na ulici se je nadaljeval lov na akademično mladino in to na čisto albanski način. Imel sem sam priliko opazovati konec tega žalostnega dogodka. Policaji, vojaki in meščani so se obnašali hujše nego na brutalen način proti mirnim dijakom, ki se niso niti upali protestirati proti temu. Metali so jih po tleh in tepali z nogami. Nekaterim so doslovno izbili zobe. Drugi, ki so bili srečnejši, so se rešili z večjimi oteklinami na glavi. Jaz sam sem videl dijake Goloba, Ostoja in Birso v rešnici žalostnem stanju.

Ali se tako hoče ojačevati čut lojalnosti na jugoslovanski mladini. Mislim, da niso niti neslobojeni Srbi tako sovražili Albance, kakor bo mladina sovražila svoje napadalec.

Posl. Buſival: Kje je minister za notranje zadeve? On je za to odgovoren.

Posl. Choc: Kje je Zekki paša?

Dr. Tresič: Da, Zekki paša, on se skriva. Ko sem nekega napadalec vprašal, zakaj je napadel mirne ljudi na tako brutalen način, je odgovoril: V vojni kot v vojni! Vojna je torej proti nam proglašena četudi še ne uradno. Toda kaj bi se zgodilo, ako bi Jugoslovani na jugu monarhije, sprejeli ta izziv in isto povrnil nemškemu prebivalstvu. Jaz torej svetujem mir.

Za zrcalo »Grazer Tagblatt«. Najrši graški list, »Grazer Tagblatt« vedno psuje Slovence in Jugoslovane, češ, da so nekulturni, surovi, barbarski, krvočolni itd. Naj nam ta velekulturna cunjia odgovori le na tole vprašanje: Ali ste že kdaj videli, gospoda, kakšnega Slovence, Hrvata, Srba, Črnogorca ali Bolgara fotografiranega v hipu, ko rine kakš živali oster nož v grlo? Ali nam morete pokazati fotografijo, na kateri bi bilo videti sploh kakšnega slovenskega mesarja v poziciji, ko baš kolje svinjo, vola, teleta ali kravo? Še več: dovolj-jemo vam, da nam producirate fotografijo sploh kakšnega po krvi in govoru slovenskega konjača, ki bi se dal fotografirati z nožem ali s sekuro v pesti tik kravaveč živali! Svojo glavno stavimo, da ni ni ne bo slovenskega mesarja niti konjača, ki bi imel v sebi toliko surovosti, da bi se dal slikati med klanjem ali med pobijanjem živine. To vam jamčimo za vse »barbarske« Jugoslovane. Obenem pa Vas vabimo, da si ogledate slike v poslednjem broju »Interessantes Blatt«-a in »Die Woche«. Tam boste videli moža, ki se je dal fotografirati baš v trenutku, ko je zapičil svoj nož v grlo prašica in ko je baš s sulico prebodel debelo svinjo! Može je obdan celo od raznih gospodov, ki to klanje s fotografsko prijaznim licem mirno gledajo. Toda ta mož, ki se je dal toli interesantno sredi velike skupine in v družbi svinjske žrtve fotografirati, si zna svoje klanje jako komodno aranžirati. Prašica drže namreč njegovi slugi za obe ušesi, gospod pa s cigareto v ustih lepo počasi poriva nož v živalski vrat. Pomislite, klavce s cigareto v ustih in z nožem v prašičjem grlu! Krasna, veličastna, strašno kulturna slika zgodovinske važnosti! Ker pa ta fotografirani klavce slučajno ni Slovan, pripočemo »Grazer Tagblattu«, da dá sliki iz »Woche« ali iz »Interessantes Blatt« povečati v olinatih barvah ter jo razposlati vsem šolskim vodstvom v — Albanijo! Tam jo bodo sprejeli z navdušenjem kot dokument neobitne kulture. Neron je v starem veku sežigal s smolo namazane kristjane ter je pri takih živih bakljah na harpo brenkal in pel. Tisti veliki mož pa pred fotografskim aparatom kolje in prebada divje prasce in puši cigarete! Taka je moderna neslovenska kultura!

Nemški intervjuvarji ali blamirana N. Fr. Presse. Ako kaka časnikar vpraša, kako odlično osebo o njegovem mnenju glede položaja — se to imenuje intervju (interview). Posebno nemški listi so bogati takih intervjuov, ker hočejo s tem pokazati, kako znamenite dopisnike imajo in s kako visokimi gospodi govore. Vsiljivi žid zna seveda izjaviti marsikako izjavo visokih oseb — marsikako pa si tudi kratkoma izmisli. — Tako se je zgodilo tudi najuglednejšemu avstrijskemu listu N. Fr. Presse, ki zdaj za dobre denarje dela — pravo politiko, da je priobčila izmišljen intervju — od ruskega poslanika Osten - Sackena v Berlinu. — Toda »Presse« in njen dopisnik sta imela pri tej laži grozno smolo. Osten - Sacken je namreč — je letos že poleti umrl — in »preša« je imela o njem dolge članke. Namestu Osten - Sackena je zdaj Sverbjejev. »Presse« je poročala, da se je Osten - Sacken sledeče izrazil: Ruska vlada je ukrenila stroge odredbe proti panslavizmu in njen prvi korak je bil, da je pretekli teden

prijela urednika »Novega Vremena«, ki stoji na čelu vsej panslovanski agitaciji. — Tako je torej gosvoj mrtve ruski poslanik. Za »Presse« je to prava evropska blamaža. Njeni oboževalci, ki prisegajo na vsako njeno vrstico, pa bodo morebiti iz tega videli, koliko so vredna njena izvirna poročila in koliko so vredne izjave različnih odličnih oseb, po katerih njeni čitatelji — med temi je mnogo Slovencev — presojaajo situacijo. Izjava mrtvega poslanika je prišla slučajno na dan — koliko je pa zlaganih, izjav, o katerih ne ve nihče drugi, kakor N. Fr. Presse in oni, ki jo čitajo.

»Bravo«. Tako kliče graška »Tagespost«, ker je soc. dem. Liebermann v parlamentu dvignil svoj glas proti ruskemu imperializmu — ali — kar je Tagespostu vseeno — proti panslavizmu. Srbija je namreč po mnenju teh gospodov popolnoma odvisna od Rusije, v Belgradu je samo petrograjska filijalka. Rusija hoče imeti pristanišče ob Adriji, da bi držala v šahu Italijo in Avstrijo. Taki politiki so pri »Tagespostu«. In celo dr. Renner je pritrjeval Liebermannu, ko je govoril o ruski nevarnosti. Ruska nevarnost je sploh največja, kulturna nevarnost za Evropo. Kaj Turčija? Celo srbska nevarnost sama na sebi bi ne bila tako grozna; ko bi se za njo ne skrivala — Rusija. Rusija pa pomeni sužnost, ki jo Evropa ne pozna. Nikjer na svetu ne zatirajo narodov, samo v Rusiji. Poznanjski Poljaki imajo vse pravice — avstrijski Slovani imajo več pravic nego Nemci; enako tudi socialisti niso nikjer tako preganjeni kakor v Rusiji — sploh ruski imperializem preti Evropi, zato je treba sprejeti vojaške predloge in treba je z orožjem braniti avstrijsko svobodo in evropsko kulturo.

Obsodba v procesu proti jugoslovanskim dijakom na Dunaju, ki so bili obtoženi radi veleizdajstva in razžaljenja Velikanstva se glasi: Bukvić se obsodi zaradi razžaljenja Velikanstva na šest mesecev težke ječe. Obtoženci Simić, Dosen, Karaman zaradi hujškanja na 14 dni ostrega zaporja. Enajst dni preiskovalnega zaporja se jim vračuna. Obtoženeec Stojić je bil obsojen zaradi hujškanja na 10 dni ostrega zaporja, devet drugih obtožencev zaradi upiranja policiji na en teden dni, ki so jih pa že predsedeli v preiskovalnem zaporu. Obtoženeec Buljević je bil oproščen.

Plaz usmrtil dva lovca. Iz Gornjega Dravograda poročajo: Trgovce Mannhardt in njegov tovariš Nußbaumer sta na lovu v gorovju prišla pod plaz, ki je oba usmrtil.

Zozet nesreča s strelnim grozjem. Te dni se je igralo na ulici v Kraslicah nekaj dečkov in deklic. Naenkrat je potegnil 21 letni Janez Braun iz žepa flibortovo pištolo in je v šali pomeril na Sletnega Edvarda Kiedla. Pri tem je ravna! tako neprevidno, da se je samokres sprožil in da je projektil zletel dečku v obraz. Težko ranjenega dečka so morali odpeljati v bolnišnico.

Prva žrtev drsanja po ledu. Na slabo zamrznem ribniku v Duhovu so se te dni drsali trije otroci: 12letna Franciška Stramova, 9letna Marija Herejkova in njen 9leten brat Jožef. Naenkrat se je pod njimi prelomil led in vsi trije otroci so padli v vodo in utonili.

V belgrajskih bolnišnicah, v katerih je bilo čez 3000 ranjencev, je umrlo 29 oseb; izmed teh je bilo 12 Turkov in Arnavtov, 1500 ozdravljenih je zapustilo bolnišnico.

Turški ujetniki v Belgradu. V belgrajski trdnjavi je interniranih 813 vjetih Arnavtov in 1990 vjetih turških vojakov in oficirjev.

Nesreča tovarniškega delavca. Predvečerašnjem je padel 40letni ključavničarski pomočnik Vincencij Bulan iz Neratovic, ki je uslužben v tovarni za milo firme Goldberg in Haas z višine nad rezervariem v vrelo milo in je zadobil pri tem težke opekline na spodnjem delu života, na nogah in rokah. Težko ranjenega Bulana so odpeljali v bolnišnico.

Mačka vzrok umora. Res čudni so včasih vzroki groznih dejanj. V neki gostilni v Budimpešti je popivala družba slug od brambnega ministrstva in se je vračala pozno v jutro domov. V večji neke hiše je sedela mačka in eden izmed pivskih tovarišev Andrej Selley jo je vzel v naročje. Iz hiše pa je prišel hišnik in je Selleyju zaklical, naj pusti mačko pri miru. Pijani sluga pa niso hoteli mačke izpustiti in so se začeli norčevati iz hišnika. Tu je Selley naenkrat vrgel mačko hišniku v obraz, na kar je ta potegnil iz žepa nož in ga zasadil Selleyju v srce. Šala je bila končana s tem, da je bil sluga mrtev in hišnik aretiran in izročen sodišču.

Dvakratni umor in samomor. 21letni zidar Jaroslav Szucki iz Lvova je pred nekaj časa prišel v dotiko s svojima popolistrami, katerih že dolgo časa in videl. Obe dekleti sta se zaljubili v lepega fanta. Ker pa so vsi trije sprevideli, da o kaki možitvi in ženitvi ne more biti tu niti govora, so sklenili, da zapustijo nehvaležno življenje. Predvečerašnjem zvečer je šel Szucki z obema sestrama v neki hotel, kjer je sprožil na polsestri dva strela in si je nato poglaval kroglo še sam v glavo. Deklici sta bili na mestu mrtvi, dočim se je Szucki smrtno nevarno ranil in so ga morali odpeljati v bolnišnico. Vsled težke rane je še isti dan umrl.

Tatinski hlapci. Lastniku menazerije Jožefu Kludskemu, ki je postavil svojo razstavo živalij v Mariboru, je izginilo te dni iz zaprtke spalnega voza 1000 K, dva metra dolga zlata damska verižica v ceni 500 K in dva zlata prstana z večjimi briljanti v ovalni obliki, vredna 1000 K. To tatvino sta izvršila dva hlapca, ki sta bila uslužbena pri Kludskemu, Jožef Hochauf in Franc Žitek. Oba tatinska tiča sta takoj po izvršeni tatvini ubežala iz Maribora.

Usoda življenja. V cerkvi sv. Stefana v Belfastu se je slavila te dni poroka starega para, ki si je že v mladosti obljubil zvestobo in ki je mogel stopiti šele sedaj v zakon. Skoro celih štirideset let je delil oba zaročenca širn ocean in trideset let ni slišal o drugem niti besedice. V jeseni leta 1882, je šel on kot dvajsetleten fant z obljubo zvestobe iz njenih ust

v Avstralijo, da bi tam pridobil denarja za vdobno življenje. Skrajša se mu ni godilo kaj dobro, zato je postal nejevoljen, ni se brigal za korespondenco in je slednjič popolnoma umolknil. Nudil se mu je precej bogat zakon z mlado deklico. Zaročil se je z njo, njegovo premoženje je rastle neprenehoma in tako je imel le malo priložnosti, da bi se spomnil na svojo tujbezen, v mladosti zapuščen. In ko se je vzpomnil, je opravičeval svoje postopanje s tem, da se kot revež ni mogel povrniti domov ali poklicati svojo ljubico za seboj v Avstralijo. Tu pa mu je umrla mlada gospa in v njegovem srcu se je oglašil spomin na svojo prvo ljubezen v mladosti. Po raznih pripravah je slednjič odšel domov v staro domovino, na Irsko, da bi poplačal, ako bo mogoče dolg svoje mladosti. Toda tam je našel vse izpremenjeno. Nihče ga ni poznal in nihče ni vedel za ono, katero je iskalo njegovo srce. Odšla je neznanu kam. S srečnim, žalostnim polnim, se je pripravljala na pot nazaj v Ameriko. Tu pa je nenadoma zagledal na ulici v Belfastu svoje ljubljeno bitje. Kmalu sta se spoznala oba in po kratkem pojasnilu se je staro znanje zopet ponovilo. V najkrajšem času sta slavila poroko, in še tistega dne je odpeljal parnik stara poročena v Avstralijo.

Uboji milijonarji. Newyorški davčni urad je napravil pred kratkim veliko neprevadnost. Izdal je namreč listino, v kateri je bilo objavljeno, koliko davka plačujejo najbogatejši občani New - Yorka. Plaćevanje davka se ne vrši v New - Yorku po tem, koliko človek ima premoženja, ampak po tem, koliko sam naznani uradom. V izdani listini so res karljizna fakta. Tako na primer plačuje Andrew Carnegie osebnega davka 45.000.000 kron. Vsak smrka-vec v New - Yorku ve, da je Old Andrew velik milijonar. Carnegie plača letno iz naznačene gotovine približno en milijon kron davka in ogoljufa tako davčni urad za lepo svotico približno 30 milijonov letno. Lepo gospodstvo, kaj? Po vzvišenem vzgledu Carnegievem se ravna seveda vsi ostali newyorški dolarski kralji. Gospa Russel - Sagejeva vdova po borznom knezu, plačuje letno davka — dva milijona kron in njena imovina se ceni na nekaj sto milijonov! Uboji John Pierpont Morgan živi v vsega obžalovanja vredni revščini: njegovo »oficično« premoženje znaša samo 480.000 kron! To je pogum! In vse to »gre skozi«. Najlepše pa dela Vanderbilt, ki ima ogromno denarja in velikanska posvetva v New - Yorku. Ta ne plača sploh nobenega davka! In nihče ga zato ne zasleduje. — Tudi petrolejski kralj Daniel Rockefeller se davčnega urada ne boji. Čeprav je splošno znano, da ima več milijard premoženja, vendar skromno označuje svoje imetje z dvajsetimi milijončki. In še ni dovolj tega! Ta gospod vsako leto tarna in se hudeje, kako velik davek da mora plačevati. Vsako leto napravi po doposlani listini isto sceno. Gre na magistrat in tam predloži ognjen protest proti visokemu davku, ki mu je bil odmerjen. — Mi bi želeli, da bi se znašli ti gospodje pri nas. To bi bilo tarnanja in hudovanja!

Obleka iz stekla, kamna in železa. Dvajseto stoletje si lahko vse dovoli. V vseh strokah umetnosti vede in obrtniške se pripetijo vsak dan nove iznajdbe. Pred kratkim je izumil neki moder možakar stekleno, kameneno in železno obleko. Na prvi pogled se zdi, da je to sploh nemogoče. Pomislite: blago za obleko iz stekla, kamna, železa. Prvo stekleno obleko je imela neka dama iz kraljevske rodbine, kar pa prav gotovo ne bo pospeševalo razširjenja steklene obleke. Drugače, se sliši, da bo porabila letošnja zimska moda to iznajdbo, in bo uvedla obleko iz stekla, kamna in železa. To bo obleka, prijatelji! Kar Pajnič jo bomo naročili, da se mu bo polegla jeza na naš list. »Stekleno sukno« se izdeluje v vseh mogočih barvah, v beli, modri, zeleni, črni, rumeni, vijoličasti, rožasti. Kaiserju bomo dali napraviti črno stekleno obleko. Luschanu rdečo in Neubergerju modro, da se bodo postavili! Kamenita obleka je bila najprej izdelana na Ruskem z vlaknastega, v Sibiriji se nahajajočega kamna. To »kamenito blago« je baje tako trdno, da se sploh ne raztrga. In pri tem je mehko kakor volna. Ako se umaže, jo je treba dati za trenotek na plamen in takoj izgine iz nje vsak madež. »Železno sukno« je že znano po celem svetu. Krojači jo rabijo kot podlogo pri suknihih ovrtnikih, da se ne bi pripogibali. »Železno sukno« se izdeluje z jeklene volne, podobno je tkanini iz konjske žime. Treba je omeniti še »apneno sukno«, ki se izdeluje iz apnene volne. V prah zdrobljeni apnenec se zmeša z gotovimi kemikalijami in se nato žge. Po posebnem procesu, ki je tajnost izumitelja, se doseže s to zmesjo apnena volna, ki je podobna vlaknom navadne volne. S te volne se tko vse mogoče vrste blaga. »Apneno sukno« se ne zažge in na njem se ne drži maščoba. Mehko in pregibno je kakor navadno sukno. Neki angleški tovarnar izdeluje imenito obleko iz žic. To blago je zelo trpežno in se veliko uporablja, posebno v britanskih naselbinah.

Ljubljana.

Germanizacija ljubljanskih ljudskih šol. Graški »Tagblatt« v svoji četrtkovni prilogi »Deutsche Stimmen« že poje slavo šol. nadzorniku Maierju, ker je pred dvema mesecema stavil predlog, da se s prihodnjim šolskim letom upelje na mestnih ljubljanskih šolah obilnatni nemški pouk že v drugem razredu. »Ein erfahrener Schulmann trat für die Einführung der deutschen Sprache bereits in der zweiten Volksschulklasse ein.« — »also wieder ein Beweis« — upijejo nemški kazinoži na uho deželnega šolskega sveta, — da je pričeti z nemščino že — v drugem razredu! — Da je nadzornik Maier skrit nemškutar, vemo že iz Pirkertjevih časov sem; da pa je na skrivnem še lučši germanizator kot ljubljanski nacionalni kazinoži, tega pa do zdaj res nismo vedeli. Torej! Pozor pred Maierjem in takimi tičiči!

Avkcija slovenskih umetnin na korist Rdečemu križu slovenskih narodov na Balkanu se

vrši v nedeljo zvečer pri pogrnenih mizah v restavrantu hotela **Tivoli**. Sodelujejo domači pevci in orkester Slovenske filharmonije. Naši slikarji in kiparji so v ta najplemenitejši namen podarili 30 umetnin. Izključna cena za posamezno umetnino bo 2—10 K. Našemu rodoljubnemu občinstvu se torej ponuja prilika, da si na lahak način pridobi izvrhne in etnine domačih umetnikov ter obenem žrtvuje za uboge slovanske ranjence v bojih proti Turkom, ki so bili tudi več stoletij krvoločni sovražniki našega naroda.

— **Iz gledališke pisarne.** Danes v soboto (za abonente nepar) se prvič na slovenskem odru uprizori Zellerjeva lahkomelodijozna in vlezabavna opereta »**Ptičar**« (Der Vogelhändler), ki je zaradi svoje nad vse ljubke muzike stalno na repertoarju vseh večjih odrov. — V nedeljo popoldan bo (izven abonementa, za lože par) velika tujska-muzikalna predstava, pri kateri se »**Ptičar**« prvič ponovi. V nedeljo zvečer (parpredstava) se uprizori kratkočasna in uprav letos aktualna veseleogra »**Napoleonov vojni načrt**«, o kateri izpregovorimo kaj več jutri. Dejanje se nanaša na Napoleonove vojne priprave na veliki pohod v Rusijo l. 1812.

— **»Ptičar«.** Opereta v treh dejanjih. Besedilo spisal M. West in E. Held. Uglasbil Karel Zeller. — **Prvo dejanje.** Baron Weps, knežji gozdar in lovec, prireja velik lov na divjega prašiča, kajti knezu se je zljubilo, iti na merjasa. Na vsi nesrečo pa v vsem obsežnem lovišču ni niti enega merjasa več, ker so jih občani že prav vse postrelili. Župan in občinski svetovaleci so v največji zadregi, končno se z Wepsom sporazumejo v tem smislu, da spuste v gozd kolikor mogoče divjo — domačo svinjjo: to naj knez ustrelj. Knez pa tudi zahteva, da se mu ob slovesnem sprejemu — vsakemu knezu se spodobi slovesen sprejem — pokloni častna devica, kolikor mogoče častna in deviška devica. Na vsi nesrečo pa tudi takšne device ni dobiti. Zato se župan in občinski svetovaleci z Wepsom sporazumejo v tem smislu, da pred kneza postavijo kolikor toliko častno in deviško vdovo. Toda usluga zahteva protiuslugo: če naj Weps Njegovi knežji Viskosti prikrizje, kako ga varajo udani občani, se pač zanje spodobi, da mu za to uslugo dajo primerno odškodnino iz občinske blaginje: njegov nadbudni nečak, mladi gardni častnik, grof Stanislav, je pri dvornem dineju zaigral večjo svotico denarja. To naj mu občina izplača. Pa mu jo izplačajo. — Adam, kmetiški fant iz Tirolskega, trgovec s ptiči, ljubi poštarico Kristo. Ker se zaradi uboštvina ne moreta vzeti, je pogumna Krista sklenila prositi kneza, naj njenega Adama sprejme v dvorno službo. Čeprav je Adam zoper to, da bi zanj prosila ženska, je Krista vendarle prišla. Ker pa je knez nenadoma moral odpotovati v Köln in zato ni mogel priti na lov, izrabila navihani Stanislav položaj spretno zase in se izdaja za kneza. Župan in občani prevare niti ne slutijo, kakor je nislutla Krista, ki jo je grofič Stanislav v avdienci kaj milostno sprejel. Adam je seveda zaradi tega močno ljubosumen na svojo Kristo in jo kaznuje s tem, da ji odpove svojo ljubezen. Obenem pa se črez glavo zaljubi v kneginjo, ki se je preoblekla v kmečkega dekleta, da lažlje razkrinka varalico, ki se tako drzno izdaja za njenega moža. Kneginji je originalni Tirolec všeč, zato sklene, da je njegovo prošnjo uslišati. Adam naj postane knežji menažerijski nadzornik. — **II. dejanje.** Adamova prošnja je uslišana: treba le, da zaradi forme napravi mal izpit. Dotična dva profesorja, nad vse komični figuri, imata nalog, da Adama na vsak način prerinejo skozi. Adam pa zdaj nič več ne mara za tisto službo in se pošteno trudi, da bi pri izpitu propadel. Pa nič ne pomaga: izpit je narejen, Adam je postal knežji menažerijski nadzornik. Kneginja razkrije nesrečni Kristi, da fisti, ki jo je sprejel v avdienci, prav za gotovo ne more biti njen mož, marveč se je moral za kneza izdajati kdo drugi. Kdo, naj Krista dožene na koncertu, ki ga Tirolci prirede došlemu dvoru. Ko bodo po napitnici dvorljani pred kneginjo defilirali, naj ji skrivaj dotičnika pokaže. To se zgodi, prevara je razkrita. — **III. dejanje.** Vse je očito. Adam se iz svoje ljubezni do kmetice-kneginje strezne in ker vidi, da je Kristi delal krivico, ga kneginja ž njo izlaha spravi. Službo ima tudi zagotovljeno, zakaj bi se torej na mestu ne poročila? Pa se poročita, ves sijajni zbor jima je za priče.

— **Omladina.** 7. in 8. šte. te lepe mladinske revije prinaša zanimivo vsebino. »Nekaj bilance« nam podala uredništvo o preteklem letu. Radikalna dijaška struja je tudi to leto vesno izvrševala svoj manjšinski program. Dasi na zunaj ni bilo krika — se je tem bolj delalo znotraj. Manjšinska razstava je pričela o tem delu. — Dalje čitamo tu dvoje temeljnih referatov, ki smo jih slišali na IV. in V. nar. rad. shodu. Med maskami in profili najdemo Teodora Sologuba. Splošno zanimiva sta zadnja dva članka o modernemu vitalizmu in o balkanskem konfliktu. V pregledu o dijaškem gibanju dobimo približno sliko sedanjih razmer med dijaštvom. »Omladina« je revija, ki bi morala vezati mladino z inteligenco. Prinaša nam novih misli, ki se porajajo med mladino. Ako nečemo ostrniti in zaostati — moramo iti z njo. Lahko smo ponosni na »Omladino«. Morala bi biti povsod znana. Oni, ki jo čitajo, jo znajo ceniti — oni, ki je ne čitajo, naj si jo ozledajo. Želeli je, da dobi »Omladina« kot glasilo napredne mladine povsod mnogo prijateljev.

— **Polomijada.** Pred nami leži knjiga s podobami za otroke. »Hitra vožnja«, ki jo je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Podobe, ki nam jih predoduje knjižica, so izborna izpadle in so vredne vse pohvale: pač na lahko grialmo verze, ki se nahajajo v njej. Avtorji knjižice, ki pa ni znan, priporočamo, naj odloži slovensko pesništvo ter naj se raje temeljite nauči slovenščine. Eden najgorostnejših verzov, ki ga vsebuje ta otrokom namenjena knjižica je vreden, da ga ponatisnemo. Glasi se tako-le:

Že gremo, že vlak ropoče,
dim vali se, stroj pa stoče —
vlakovodja ves »skrbna«,
gleda na gorensko stran.

Nezmislno škripčalo je tudi verz, ki je deloma posnet iz abecednika:

Cilo hrška konjič tod,
skrbno vodi ga gospod,
bije, koplje tla s kopiti,
kam se pač tako mudi ti?
Sena dosti, ovsu dosti,
nič ne vemo, kdo se posti.

Konjič hrška, vodi ga gospod, nazadnje pa: sena dosti itd. itd. — »Katoliška Bukvarna« naj bi se vendar prej pričelala, kaj založi za otroke.

— **Glas iz delavskih krogov.** Prejeli smo: Več časa sem že v Ljubljani in zahajam, ker nisem oženjen, večerjat v razne gostilne. Ob sobotah zvečer ali v nedeljo posedim pri časopisih tudi v eni ali drugi ljubljanski kavarni. Toda kar opažam v Ljubljani, me je prav neprijetno dirnilo. Namreč, da se tukaj v nekaterih gostilnah in kavnarnah večkrat, zlasti ob sobotah, igra hazardne igre za precej velike svote. Navadno so žrtve teh hazardnih iger ubogi delavci, ki po neprevadnosti padajo v roke takim imenovanim »Professionsspielern«. Na vprašanje, zakaj se to ne naznani, dobim odgovor, da se je to že opetovano zgodilo, toda skoro brez vsakega uspeha, ker policija ne more stati celo noč v gostilni ali kavarni, gostilničarji in kavararji pa se za to ne brigajo in tudi ne protestirajo. Zato svarim zlasti delavce, da se ogibljejo taji hazardistov. Policiji pa priporočamo, da še nekoliko več pozornosti posveti takim lokalom, kot doslej. — **Delavec.**

Beračenje po hišah je prišlo zadnji čas v Ljubljani tudi v — modo. Gospodje berači iz najbližje mestne okolice so mnenja, da spada n. pr. Šiška in Vič že pod mesto, in zato hodijo neženirano kam po dnevi pritiskati po hišah kljuje in nadlegovati prebivalce. Seveda so to večinoma krepki možje, ki bi se še lahko mobilizirali in šli nad Turke in Albance, nad zadnje je zato, ker smrdi navadno že od daleč po — šnopcu. Mestni policiji ljubljanski priporočamo ta kor v primerno pozornost, da jih zasleduje in primeru karira. Občinstvo pa že ve, kako ima z njimi — postopati.

— **Pomen strokovnih organizacij** je naslov predavanja, ki ga priredi izobraževalni odsek **Narodno soc. Zveze** v nedeljo dne 8. t. m. v »Narodnem Domu«. Predava tov. K. Černy. Narodno delavstvo in sploh vsi, ki se zanimajo za strokovno gibanje, pridite in pripeljte prijatelje seboj. Posebno opozarjamo člane N. S. Z., da se sigurno udeležijo predavanja in delujejo za mnogobrojno udeležbo.

— **Narodna soc. Zveza** priredi v nedeljo dne 8. t. m. ob 2. uri pop. **sestane** pri g. Mohariju v Spodnji Šiški. Opozarjamo članstvo kakor tudi sploh narodno delavstvo v Šiški, da se tega sestanka udeležijo.

— **Na »Slavčev« zabavni večer**, ki se vrši v nedeljo dne 8. t. m. v veliki dvorani »Nar. doma«, opozarjamo slavno občinstvo in prijatelje društva. Spored je jako zanimiv. Vstop prost.

— **Občni zbor »Podpornega društva za učence c. kr. druge državne gimnazije v Ljubljani«** se vrši v nedeljo dne 8. decembra 1912 ob 10. uri 30 minut popoldne v posvetovalnici druge državne gimnazije z običajnim vzporedom. Ker mora za sklepčnost petina v Ljubljani stanujočih društvenikov biti prisotna, se p. n. društveniki uljudno prosijo, da se sigurno udeležijo.

— **»Zadruga mesarjev in prekajevalcev v Ljubljani«** naznanja slavnemu občinstvu, da se vrši v nedeljo dne 15. decembra t. l. ob 11. dopoldne ob praznovanju zadrugne petindvajsetletnice slavnostno zborovanje v vel. dvorani »Mestnega doma«. Vsi prijatelji zadrug se uljudno vabijo na to prireditev.

— **Mestna zastavljalnica** naznanja, da se vrši tamesečna dražba v oktobru 1911 zastavljenih dragocenosti (zlatnine, srebrnine, draguljev itd.) in v decembru 1911 zastavljenih efektov (blaga, perila, koles, strojev, itd.) v četrtki dne 12. t. m. od 8.—12. ure dop. v uradnih prostorih. Prečna ulica št. 2.

— **Kinematograf »Ideal«.** Spored za soboto 7. nedeljo 8. in ponedeljek 9. decembra 1912. 1. Vidra. (Krasen naravni posnetek.) 2. Mona Lisa z brkami. (Komično.) 3. Slika matere. (Amerikanska drama.) 4. Požar Standart Oil Companyja v Bayonni. (Amerika.) (Senzacijska aktualnost.) 5. Krst novoročenca nadvođe Franc Jožefa v gradu Wartholz. 7. Drama na morju. (Nordisk senzacijska učinkovitost. Požar na ladji na odprtem morju.) Samo zvečer! Velik smešni uspeh! 8. Janko si napravi dober dan. (Velekomično.) Sobota, 7. decembra: »Drama na morju«. (Učinkovitost Nordiskfilm Co.) Goreča ladja na odprtem morju. Torek 10. decembra: 3 učinkovitosti: »Zmagovalec derbyja« (Ameriška učinkovitost v 2 delih.) »Ob dveh ponoči.« (Iz velikomestnega življenja.) »Kraljica kopališča.« (Veseleogra Nordiskfilm Co.)

Trst.

Turške sablje. Poročevalec »Češkega Slova« se vrača iz balkanske vojne preko Trsta domov v Prago. Kolera? Predvčerajšnjem (3. t. m.) sta dospela v Trst dva Čeha: poročevalec lista »Češko Slovo« in en prostovoljec, ki je šel na bojišče pomagat »Rdečemu križu«; prinesla sta s seboj dve turški sablji; kupila sta jih na bojišču od Srbov. Srbi so prodali njima sablji za 50 K. kos 25 kron. Ti sablji sta bili zaplenjeni Turkom. Prostovoljec je dobil v vojski dve rani, ko je obvezoval ranjence na bojišču: krogla mu je šla skozi trebuh, na glavi, blizu levega ušesa, pa jo je dobil s sabljo; rana na glavi še ni ozdravljena popolnoma. Turški sablji se nahajata sedaj v prostorih »Zveze jugoslovanskih železnicearjev«, ulica sv. Frančiška št. 2. Omenjena Zveza je udeležila namreč v stiski se nahajajočima pomoč, in

darovala sta jej sablji. Marsikdo bo gotovo radoveden, kake so turške sablje, tiste, ki so jih vzeli Turkom Srbi. Ne bilo bi nič slabega, ako bi se priredila majhna razstava, da bi si ogledalo radovedno občinstvo to orožje. Na vsak način, interesantno je. Omeniti moramo še nekaj. Včeraj (4. t. m.) je dobil trebušno bolezen prostovoljec prijatelj poročevalcev. Ker ga je prijel bolezen silno močno, se je podal s prijateljem na zdravniško postajo. Tam so rekli, da ima kolero. Odpeljali so ga takoj v poseben oddelek mestne bolnišnice, kjer so ga preiskali natančno in konstatirali, da to ni kolera, pač pa druga nevarna bolezen. Preiskali so tudi poročevalca. Baje še niso prišli na sled pravi bolezni. Ko se bo ta stvar uredila, se odpeljeta v Prago. Z bojišča sta prinesla s seboj tudi nešteto fotografij iz glavnih bitk. Vredno se mi je zdelo, zabeležiti ta zanimiv slučaj.

V **Lloydovem arzenalu** so odpustili pretekli ponedeljek kakih 400 delavcev. Do danes, tekomi dveh mesecev, se jih je odpustilo torej približno 2000. Teh 400 delavcev, ki so jih odpustili v ponedeljek, bi sicer odpustili še zadnji ponedeljek, toda hali so se, da bi se polotila delavstva prevelika razburjenost: »Princ Eugen« še ni bil dokončan, in v slučaju, da bi se odpustilo 400 delavcev v **Lloydovem arzenalu**, bi se lahko razširila razburjenost med delavstvom tudi v tehničnem zavodu, kjer so dokončevali »Princa Eugena«. V tem slučaju bi se ne moglo izpustiti v morje »Princa Eugena« že preteklo soboto. Razvidno je iz tega, kako gredo ti gospodje eden drugemu na roko.

Pripravljalni odbor Nar. socialne mladinske organizacije. Nujno vabim odbornike na izvanredno sejo, ki bo danes — v soboto — ob 9. uri zvečer v prostorih konzumnega društva »Jadrani«. Ker je dnevni red silno važen, upam da ne izostane nihče. — **Predsednik.**

Slovensko delavsko škedenjski plavžev! Za danes — v soboto — ob 7. zvečer sklicuje skupina N. D. O. »Škedenjski plavži« shod v »Gospodarskem društvu« v Škedenju. Dnevni red: Volitve v zavarovalnico proti neizgodam. Udeležite se vsi tega važnega shoda! Odbor.

Slovensko delavstvo v Trstu! Jutri — v nedeljo — ob 10. predpoldne se vrši v veliki dvorani N. D. O., v ulici sv. Frančiška št. 2. javen shod, ki ga sklicuje centralni odbor »Narodne delavske organizacije«. Dnevni red: Volitve v »Delavsko zavarovalnico proti neizgodam« in slovensko delavstvo. Slovenski delavci! Na jutrišnjem shodu izpregovorite. Povejte glasno in jasno, ali hočete vladati v tem zavodu vi, ali se pustiti vladati in preganjati od drugih. Velika je vaša moč, slovanski delavci, samo zavedali se je niste do danes. Od zana-prej mora biti drugače. Dol s tistimi, ki nas teptajo v prah! Pridite vsi na shod!

Na jutrišnji shod »Narodne delavske organizacije« je vabljeno vse tržaško slovensko delavstvo. Zlasti pa so vabljene delavci velikih obratov: prometni in skladiščni delavci; delavci kovinarske obrti: mehaniki, kovači, ključavničarji, kovinarski težaki; delavci majhnih obrti: mizarji, tesarji, parketni stavci, delavci v rižarnah, lesni težaki itd. Slovensko delavstvo — po konci! Vstanimo, pokažimo svoje moči!

Slovensko akademsko inštalno društvo »Balkan« v Trstu priredi otvoritveno veselico barkovljanske ljudske knjižnice v nedeljo dne 8. grudnia 1912 v veliki dvorani »Narodnega doma« v Barkovljah. Pri veselici sodelujejo: gca. A. Janova, pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah, pevski zbor akad. fer. društva »Balkan« in vojaški orkester 32 pešpolka. Začetek točno ob 5. uri popoldne. Vstopnina k veselici 60 vin.; k plesu: dame 40 vin., gospodje 1 K 20 vin. Ker je čisti dobiček namenjen v spopolnitev barkovljanske ljudske knjižnice, se darovi hvaležno sprejemajo. Veselica se vrši pri pogrnenih mizah.

Bridke skušnje.

ki jih je doživel **Figi Lipe** na secirski mizi drž. pravdnika v noči dne 28. nov. leta gospodovega 1912. Ko je dajal nove dobre nasvete slovenskim žurnalistom. Po njegovem lastnem pripovedovanju je napisal **Pepe Radirka**.

Kakor vam je znano, sem bil zadnjič konfisciran. To se je tako zgodilo. Ob eni popolnoči me je nesel Janez iz Učiteljske Tiskarne na državno pravdnikstvo, ker smo dandanes vsi javno delavni ljudje v Ljubljani pod policijskim nadzorstvom in brez dovoljenja gosp. držav. pravdnika ne smemo resnice govoriti. Gospod drž. pravdnik je dremal pri mizi in je bil menda zelo slabe volje, ko so me prinesli tja. Janez me je zavitega v »Dan« položil na mizo in je rekel:

»Tu-le ga imate, pa ga pregledajte.«
Drž. pravdnik je stopil k mizi in je pozvonil. Prišla sta dva pomagata in sta stopila vsak na eno stran.

»V Carigradu je kolera, gospod cenzor,« je rekel eden izmed slug.

»Vem, vem,« je rekel gospod cenzor. Ta kolera za naš ni nevarna, popravil si je ščipalnik in začel čitati. Nasmehnil se je in je vzel rdeči svinčnik v roke.

»Tu je pismo iz Belgrada,« je rekel in je potegnil črto čez celo stran.

Ker sem bil zadnjič v Carigradu sem si mislil, da me bodo preiskovali zaradi kolere — posebno, ker so tudi na ljubljanskem magistratu sklenili, da izdajo razglas proti turški

koleri. Toda kmalu sem videl, da se bo vršila drugača operacija.

»Ta - le Lipe Figi«, je rekel gospod cenzor, »to je nevaren človek. Dokler je popival v Ljubljani in zabavljaj čez klerikalce, se je dalo z njim izhajati. Odkar pa se je vrnil iz Carigrada - je postal cel rebelant. Sicer ne vem, po kateri poti je hodil - ampak zdi se mi, da je šel skozi Srbijo. Zato ga moramo natančneje preiskati.«

Neki sluga je med tem prinesel nože in škarje in druge aparate, ki so potrebni pri operaciji.

»Ampak jaz sem popolnoma zdrav, gospod cenzor«, sem rekel, ko sem videl, kaj se pripravlja.

»To pravi skoraj vsak, ki ne ve, kako je z njim«, je rekel gospod cenzor. »Sami ne veste, kako ste potrebni operacije, ki naj vas reši zgodnje smrti.«

Pomočnika sta me prišla in sta me razgrnila po mizi. Da bi me operacija preveč ne bolela, so mi dali nekaj poduhati - jaz mislim, da je bil nikotin. Ker pa sem z vsemi žavbami namazan, me ta narkoza ni omamila - zato sem se pa potulnil, da bi slišal, kako bo gospod cenzor sodil o meni:

Gospod cenzor mi je najprej pregledal jezik in ni našel nikakih sumljivih znakov.

»Jezik je slovenski«, je rekel. - »Vendar se mi zdi, da nekoliko smrdi po srbskem. Pogledajmo dalje -«

Sluge so me prijeli krepkeje in so mi odprli glavo: gospod cenzor je vzel ven možgane in jih je dolgo ogledoval: »Možgani so v redu«, je rekel »vendar vidim, sumljive simptome - mislim, da se jih loteva neka srbska bolezen.«

Gospod cenzor je zmajeval z glavo in je položil možgane previdno na njih mesto - pomagača sta glavo zopet zaprla.

»Tega, kar iščem, še ni«, je rekel cenzor, »vendar je povsod kaj sumljivega -«

Nato je gospod cenzor zasadi nož v prsa in mi je vzel ven srce. Vrtel ga je dolgo in ga je ogledoval od vseh strani.

»Srce je zdravo«, je rekel, »in bije redno. samo zdi se mi, da ima preveč južni utrip. Pozna se, da je včeraj še pelo: »Onamo, onamo« in »Sumi Marica«. Srčna žila se mi zdi zelo sumljiva: zdi se mi, da boleha na entusiasuro slavico meridionali.«

Gospod cenzor je položil tudi srce na svoje mesto in je posegel nekoliko niže. »Videl bom, kaj ima v želodcu«, je rekel:

Stikal je precej dolgo nazadnje je privlekel ven nekaj, kar me je res nekaj dni tiščalo.

»A, konzul Prochazka mu je ležal v želodcu«, je rekel gospod cenzor, »zato je bil tako slabe volje. No, tega moramo takoj konfiscirati.«

Ko ga je položil na mizo, se je vžil rdeč curek krvi - iz njegovega rdečega svinčnika.

Nato mi je gospod cenzor preiskal obisti. Pregledal jih je natančno in je rekel:

»Tudi obisti niso zdrave, to pride od jeze. Morebiti mu bo zdaj odleglo, ko bo imel boljši tek.«

Potem je gospod cenzor mignil obema pomagačema. Položili so me na hrbet in so me začeli pritiskati kakor onega Ribničana, ki ga je po suhih hruškah napenjala. »Najnevarnejši bakterij«, je rekel gospod cenzor, »se skrivajo v notranjem blatu«. Nehote sem se zasmeljal - pomagača sta pritisnila - in po vseh zakonih prirode je dobil gospod cenzor v roke, kar je hotel. Njegov obraz se je razveselil in je vskliknil:

»Poglejte, gospodje. Tu imate jasen dokaz, da moje sumnje niso bile brez vzroka. Ali vidite, kaj se giblje tu na roki: vidite: to je srbo-filski bakterij - »(bakterijus serbophilicus)«. Tega sem hotel najti. Ker je trebuh in njega vsebina podlaga vsemu življenju - ni čuda, da je bilo v celem telesu videti simptome nevarne bolezni. Zapisal mu bom primerno zdravilo, ki ga bo izčistilo. Najbolja bo »confiscatio officiosa« - ta ga najbolje bo ozdravila.

Gospod cenzor je vzel na to šivanko in mi je zašil razporko, potem me je zopet zavil v »Dan« in me je po slugi poslal nazaj v Učiteljsko Tiskarno.

Naravno je, da sem bil po taki operaciji grozno utrujen in sem zaspal.

Ko sem se drugi dan zbudil, ni bilo konzula Prochazke več v mojem želodcu - zato pa sem bil grozno lačen. Ker sem slišal, da ima gospod cenzor vsako jutro zajtrk »Grazer Tagblatt« sem šel v kavarno in sem si ga naročil. Bil sem res kmalu tako sit, da sem se bal, da bo treba nove operacije.

Ksreči sem kmalu našel Pepeta Radirko in sva šla na cviček k »Belemu volku«.

Priznati moram, da me je gospod cenzor izborno operiral in da sem od onega dne popolnoma zdrav. (Samo za čitatelje: zadnje besede sem dal zapisati zato, da bi ne bil zopet operiran.)

Nainovejša telefonska in brzojavna poročila.

POSLOVNA ZBORNICA.

Dunaj, 6. decembra. Poslovna zbornica je danes rešila prvo branje službene pragmatike, ki je zopet prišla iz gosposke zbornice. Predloga je izročena odseku za državne nastavitve. Plenum je na to takoj prišel z razpravo o mobilizacijskih predlogih in je to nadaljeval v torek. V justičnem odseku obstrukcija še vedno ni ponehala. Češki radikali nadaljujejo z obstrukcijo, kakor so sklenili v svoji današnji seji. Vendar je pričakovati, da bo debata kmalu končana.

ČRNOGORCI IN PREMIRJE.

Cetinje, 6. decembra: Črnogorci vsled sklenjenega premirja niso nič posebno zadovoljni. Splošno se domneva, da bodo londonska pogajanja, četudi bodo trajala samo štiri dni, prinesla za Črnogoro veliko razočaranje, ker je veliko vprašanje, če bo Črnogora dobila vse ozezi, katero zahteva zase. Posebno pereče

bo vprašanje Skadra, kjer Črnogorci nimajo pokazati nobenih pravih uspehov in katerega Turki tudi nočejo pustiti.

ČRNOGORSKI DELEGATI ZA LONDON.

Cetinje, 6. decembra. Črnogorski delegati za mirovna pogajanja med balkansko zvezo in Turčijo v Londonu, so že imenovani in sicer: Lazar Mijušković, Jovo Popović in Lujo Vojnović. Delegati so že odpotovali preko Trsta in Dunaja v London.

BALKANSKA ZVEZA IN EVROPA.

Sofija, 6. decembra. Bolgarski vladni organ »Mir« piše: Z ozirom na položaj na Vzhodu in z ozirom na dejstvo, da so na Balkanu zainteresirane več ali manj vse evropske velesile, je balkanska zveza hotela varovati ugled velesil in je zato še pred zavzetjem Dardanel in Carigrada sklenila premirje s Turčijo. S tem je balkanska zveza pokazala svojo dobro voljo in tudi znatno zboljšala mednarodno situacijo. Upamo torej, da bodo tudi velesile varovale našo čast in naš ugled in nam šle pri rešitvi balkanskega problema pošteno na roko.

GRŠKA IN PREMIRJE.

Frankfurt, 6. decembra. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada: Dejstvo, da Grška ni podpisala premirja se ne sme spravljati v zvezo s tem, da vladajo v balkanski zvezi nespornost. Nasprotno, Grška je ravnala dogovorno z ostalimi balkanskimi državami. Nadaljnja blokada Egejskega morja je namreč za balkansko zvezo velikega pomena. Balkanska zveza se je le poslužila velike vojne zvijače.

KOLERA V CARIGRADU.

Carigrad, 6. decembra. V Carigradu se je tekotom današnjega dne zopet pojavilo 54 slučajev kolere, od teh 24 smrtnih.

GRŠKA IN TURČIJA.

Carigrad, 1. decembra. Nekateri tukajšnji listi poročajo, da bo Grška sklenila s Turčijo separaten mir.

ATENTAT NA SMODNIŠNICO V TEMEŠVARU.

Dunaj, 6. decembra. Vse vesti tukajšnjih listov, da je hotel neki od Srbov podkupljeni infanterist pešpolka št. 61. v Temišvaru pogubiti tamošnjo smodnišnico v zrak, so popolnoma izmišljene in brez vsake podlage.

JAMSKA NESREČA.

Vratislava, 6. decembra. V rudokopu Neurode se je pripetila eksplozija, 18 oseb je bilo zakopanih. Dosedaj so potegnili iz rudokopa tri trupla.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Mali oglasi.

Za popravila mufov in kožuhov se v ljudno priporoča Felix Žagar, krznar in izdelovalec čepic, Ljubljana, Salendrova ulica 4.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma brat, svak in stric, gospod

Ivan Ahlin

posestnik

danes zjutraj po kratki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v starosti 30 let, udano in mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega rajnika se bo v soboto, dne 7. t. m. popoldne v Leončiču v Ljubljani dvignilo ter prepeljalo v Cerklje na Gorenjskem.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v nedeljo dne 8. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Cerkljah na ondoto farno pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Bodi mu blag spomin!

Cerklje na Gorenjskem, 6. dec. 1912.

Manica Ahlin roj. Murnik, soproga. — Fran Ahlin, brat. — Franciška Ahlin roj. Ahlin, svakinja. Mici, Fran, nečaka.

Prodajalna

na dobrem in starem mestu se pod jako ugodnimi pogoji

odda v najem

pripravna za kako žensko osebo. — Vpraša naj se v »Prvi anončni pisarni«.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Gramofonske plošče

Plošče preje K 4- sedaj samo K 1-95. Velikanska zaloga gramofonov! Zahtevajte cenike 25 cm velike, dvostranske, priznane najboljše znamke prodajam radi velike zaloge pod last. ceno

K 1-95 K

Fr. P. Zašec, Ljubljana Stari trg 9

Brzojavka.

V ponedeljek, dne 9. decembra se bude kupovalo staro in polomljeno **umetno zobovje**, kakor tudi staro zlato in platina in sicer tudi od zobozdravnikov po najvišjih cenah v Ljubljani, hotel »Slon« do 5. ure popoldne.

Lasne kite

po 5 7, 9 in 12 K. Barva za lase in brado »Neril« od dr. Drallea v steklenicah po 2 in 4 K. — Lasne podlage in mrežice vse vrste. — Lasulje, brade, šminke itd. za gledališča. — Šminke in puder za ulico, vse po jako zmernih cenah priporoča

Štefan Strmoli, Ljubljana

Pod Trančo 1 (zraven čevljarskega mostu) izdelovalnica za vsa lasna dela.

! Pozor trgovci !

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

Mednarodno spedijsko podjetje

R. RANZINGER, Ljubljana.

Ustanovljeno 1876.

Telefon št. 60.

Podjetje za prevozništvo c. kr. priv. juž. železnice. — Carinska agentura c. kr. glavnega carinskega urada v Ljubljani. — Redni nabiralni promet na vse strani. — Reekspedicija in skladišča. — Ekspresni promet ovojev. — Transport in shranitev mobilija. — Agentura avstr. Lloyd. — Centrala in skladišče: Cesta na južno železnico 7. Podružnica: Glavni carinski urad, južni kolodvor. 257

!! Sijajna zmaga !!

v damskih raglanih.

Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 20 K naprej, kateri so stali preje od 40—60 K.

Istotako znižane cene za gospe raglanov, zimskih sukenj in oblek.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

MIHAEL KASTNER, Ljubljana

Kongresni trg št. 10

dobavlja najcenejše: špecerijsko blago; jedilno in živino sol; petrol ej (tudi v originalnih pločevinastih posodah); obdačen in neobdačen bencin za motorje in avtomobile; gasolin, cigroin za razsetljavo; gorilno olje za Diesel-motorje; vseh vrst strojno olje; parafin itd. itd.

Vse mineralne vode in studenčne produkte vedno sveže v zalogi.

Gramofoni - automati !!

□ □ □ tovarniška zaloga □ □ □

GRAMOFON-AUTOMAT za gostilničarje z vmetom po 10 ali 6 vin. z 20 kom. in 1000 šivank samo 95 K

FINI GRAMOFON z 10 komadi in 1000 šivank samo . . . K 30-

Za vsak gramofon pisмено jamstvo.

Gramofon-Atelier

A. Rasberger

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pazite natančno na naslov. Jaz ne prodajam ur in šivalnih strojev. Imam specijelno samo gramofone, godbene automate in druge mehanične godbene stroje. Lastna delavnica za popravila.

Pišite po cenik. — Predno kje kupite, ogledjte si moje zalogo. Vse potrebščine in vsakovrstno kolenje v zalogi.